

A Magyar Református Egyházban már a század legelején jelentkezett egy evangéliumi erjedés, melynek a közben átélt két világháború sem vetett véget, sőt még inkább elmélyítette. Számbavételére már nem egy kísérlet történt. Az, amire emlékezéseimben most vállalkozom, érinti a második világháború korszakának egy részét, némi ízelítőt ad abból, ami személyes vonatkozásban a negyvenes évek közepétől a hatvanas évek közepéig történt, különös tekintettel a mai Románia területén kibontakozott közösségi mozgalomra. A befejező harmadik rész pedig a börtönévek utáni küzdelmes szolgálat éveit eleveníti fel.

Nem az a célom, hogy átfogó, közösségtörténeti adatokkal szemléltessem a mindmáig jelenlévő munkának a kibontakozását. Az az elgondolás vezet, hogy a magam és a családom életét érintő eseménysorozat elbeszéléséből némi tájékoztatást kaphasson az olvasó erről az evangéliumi szolgálatról. Minden bizonnyal mi is elmondhatjuk azt, amit előttünk már sokan: „Hatalmasan cselekedett velünk az Úr... Akik könnyhullatással vetnek, vigadozással aratnak majd.” (Zsolt 126,3.5)

V.F.

DEBRECENI TEOLÓGUSÉVEK

Bethánia

1940-ben régi vágyam teljesedett be: felkerültem a debreceni Tisza István Tudományegyetem Teológiai Fakultására. Ott találkoztam először olyan teológusokkal, akik nem egészen feleltek meg a teológus „hagyományos” típusának. Az általános vélemény túlzóknak, kegyeseknek, sőt szektásoknak bélyegezte őket. Nagyjából így gondolkozott róluk a professzori kar is. A Bethánia evangéliumi közösségbe tartoztak. Ez az egyesület a református egyház keretén belül, annak felügyeletével és engedélyével, független szabályzattal működött, és főleg az evangélizációra kapott megbízást. Szolgálatában határozottan állást foglalt a megtérés, az újjászületés és a megszentelt élet igei követelményei mellett.

A régi természet szerint gondolkodó ember számára természetesen nem lehettek népszerűek a megtérés, újjászületés felülről való parancsának átélői és hirdetői. Magam is részt vettem a Teológus Gyülekezet egy olyan presbitéri gyűlésén, amelynek kizárólagos egyetlen tárgya egy fegyelmi eset volt. A presbitérium azt kifogásolta egy harmadéves teológusban, hogy árvaházat tart fenn. Tájékozatlan elsőéves teológusként nem tudtam fölmérni, honnan táplálkozik ez az ellenszenv. Annyit tudtam, hogy a kollégiumi étkezések befejeztével ez a teológus összeszedte az asztalon maradt kenyérdarabokat, s azokkal utcai árva gyerekek éhségét igyekezett csillapítani. Noha maga is szegény volt, kibérelt egy szobát, s abba gyűjtötte össze az utcán csatangoló árva, kolduló gyerekeket. A presbitérium tűrhetetlennek tartotta az ilyen „egyéni” akciót. Z. J.-t gúnyosan árvaháznak csúfolták. Mégiscsak lehetetlen – volt az általános vélemény –, hogy valaki a többiek megkérdezése nélkül cselekedjék! A presbitérium egyhangúlag elítél-

te ezt az árvaházadat, és szavazatommal én magam is hozzájárultam ennek az ügynek az elítéléséhez (ApCsel 26,10). Akkor én is mint ősi lelkészcsaládból származó felettebb rajongtam atyai hagyományaimért. (Gal 1,14) Az árvaház-ellenes buzgóságnak háttérében azonban nem volt egyéb, mint amit János az ő evangéliumában így ír: „...irigységből adták őt [ti. Jézust] kézbe a főpapok.” (Mk 15,10)

Az irigység bűne végig kísért az egyháztörténelemben. Abban az időben magam is irtóztam minden szektáskodástól, miként most is. A református egyház egységét féltettem, mert még nem ismertem fel, hogy a látszat-egység adminisztratív-szervezeti fenntartása nem azonos azzal az egységgel, amelyért Jézus Krisztus főpapi imájában így könyörgött: „...mindnyájan egyek legyenek, amint te énbennem, Atyám, és én tebenned, hogy ők is egyek legyenek mibennünk: hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem.” (Jn 17,21)

Az elítélő határozat meghozatala után töviseként maradt bennem a kérdés: hátha éppen az elítéltnak volt igaza a teológus-presbitériummal szemben? Ettől kezdve, ha nem is rend-

Visky-nagyapa.

szeresen, de eljártam a közösség evangelizációs szolgálataira. Még mindig voltak fenntartásaim. Túl egyoldalúnak, radikálisnak éreztem ezt a szolgálatot. Az sem volt ínyemre, hogy a teljesen Istennek odaszentelt életet és ennek az életnek gyakorlati megélését kívánta Isten igéjének követelményeként. A teljes elszakadás szükségességét hangsúlyozta a világi, szentségtelen, ledér megnyilvánulásoktól.